

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.460/2024/10.

A tanács tagjai: dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

dr. Osztovits András előadó bíró

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Ifj. dr. Papp László ügyvéd (cím2)

Az alperesek: alperes1 (cím3) I. rendű

alperes2 (cím3) II. rendű

Az I. rendű és a II. rendű alperesek képviselője:

Icsu Ügyvédi Iroda (cím4, ügyintéző: dr. Icsu Róbert ügyvéd)

A per tárgya: házastársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 50.Pf.635.082/2023/17.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.P.101.306/2020/215., 230. sz. alatt kijavítva

Rendelkező rész

A Kúria az I. rendű alperes Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes teljes személyes költségmentessége miatt le nem rótt 3.388.000 (hárommillió-háromszáznyolcvannyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az I. rendű alperes (továbbiakban: felek) 1995 májusában ismerkedtek meg és féléves együttélést követően 1995. november 11-én kötöttek házasságot. Házasságukból 1996. április 4-én Á. E. (II. rendű alperes), 1998. április 19-én I. Gy., 2000. április 26-án K. M., 2006. július 30-án É. B., 2010. július 9-én I. P. utónevű gyermekeik születtek.

[2] A felperes és az I. rendű alperes házasságát a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. szeptember 19-én kelt 28.P.100.229/2016/53. számú jogerős ítéletével felbontotta és megállapította: a felek házassági életközössége 2015-ben megszűnt, 2015. november-december hónaptól külön gazdálkodtak. A volt házastársak 2017. január 19-én kötött és aznap jogerős részegyezségben úgy állapodtak meg, hogy K. M., É. B. és I. P. utónevű gyermekeik tekintetében a szülői felügyeletet a felperes gyakorolja, az I. rendű alperes gyermekenként havi 22.500 forint tartásdíj megfizetésére köteles, Á. E. utónevű gyermek tartásáról a felperes,

I. Gy. tartásáról az I. rendű alperes gondoskodik. A felek a részegyezségben rögzítették, hogy az I. rendű alperesnek nincs gyermektartásdíj hátraléka. A peres felek ezt a megállapodást a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. november 7-én kelt és aznap jogerős végzésével úgy változtatták meg, hogy a kiskorú gyermekek felett a szülői felügyeletet az I. rendű alperes gyakorolja és a felperes fizeti meg az alperesnek a gyermekekenkénti havi 22.500 forint gyermektartásdíjat.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperes többször módosított, pontosított keresetében a házastársi közös vagyon megosztását kérte, ezen belül a bíróság kötelezze az I. alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V törvény (továbbiakban: Ptk.) 5:83. § (1) bekezdése és 5:84. § (1) bekezdés második fordulata alapján a természetben cím5 alatti ingatlan (a továbbiakban: Sz. utcai ingatlan) felperes nevében lévő 44/100 tulajdoni hányada megváltására 28.160.000 forint megváltási ár megfizetésével. Kérte annak megállapítását is, hogy a természetben cím6 alatti ingatlan (a továbbiakban: s.-i ingatlan) 8930/13395 tulajdoni hányadának tulajdonjogát házastársi vagyontársaság jogcímén a Ptk. 4:37. § (1) bekezdése alapján megszerezte, és a közös tulajdon megszüntetése körében annak általa fizetendő megváltási árát 8.930.000 forintösszegben határozta meg. Az ingóságok megosztása eredményeként I. rendű alperes 276.500 forint értékkülönbséget megfizetésére köteles.

[4] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Módosított, végleges viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, a Sz. utcai ingatlan ingatlannyilvántartásba bejegyzett állapottól eltérően a tulajdoni lapon a felperes 44/100-ad részéből 20/100 tulajdoni hányad a különvagyona. A s.-i ingatlan nem tartozik a közös vagyonba, az a kizárólagos különvagyona, mivel az ingatlanhoz kapcsolódó minden jogosultság már az I. rendű alperes és a felperes házastársi vagyontársaságának létrejötté előtt a különvagyona volt. A s.-i ingatlan fenntartási költségének megfizetése jogcímén a felperes 1.335.141 forint megfizetésére kötelezését kérte.

[5] A házastársi közös vagyonhoz tartozó ingóságok közül egyes, konkrétan megjelölt ingóságok a különvagyona, azok a közös vagyonból mellőzendők. Kérte kötelezni a felperest ezek kiadására, másodlagosan - az ingóságok értékének - 1.580.000 forint megfizetését igényelte. A felperes fizessen meg számára 500.000 forint felvett életbiztosítási díjat, azt ugyanis kizárólag az I. rendű alperes fizette.

[6] Az I. rendű alperes kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest két kiskorú gyermekük orvosi dokumentumainak kiadására.

[7] Az I. rendű alperes kártérítés jogcímén kérte kötelezni a felperest egyrészt 775.899 forint megfizetésére. A jogalap körében előadta, hogy a felperes perindítása és negatív, romboló hozzáállása miatt több pert kellett indítania, amelyekkel kapcsolatban rengeteg költsége keletkezett. Ugyancsak ezen a jogcímen igényelte 508.000 forint megfizetését. A jogalap megalapozásául arra hivatkozott, hogy a s.-i ingatlan értékesítése a felperes magatartására visszavezethetően meghíúsult és az O. I. Kft.- vel kötött megbízás alapján ezt az összeget fizette meg. Kártérítésként kérte kötelezni a felperest egy bérleti jogviszony megszűnéséből eredő hátránya pénzbeli ellenértékére.

[8] A felperes az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasítani kérte.

[9] A II. rendű alperes módosított nyilatkozatában az I. rendű alperes által előterjesztettekkel egyezően kérte az ellenkérelemnek és viszontkeresetnek a helyt adását.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a Sz. utcai ingatlanon az I. rendű alperes további 20/100 tulajdoni hányadot szerzett különvagyon jogcímén, ezzel a felperes tulajdoni hányada 24/100-ra csökkent és felhívta az illetékes földhivatalt, hogy a fenti 20/100-ad tulajdoni hányadot az I. rendű alperes javára jegyezze be az ingatlan-nyilvántartásba. A felperesnek és az I. rendű alperesnek az ingatlanon fennálló közös tulajdonát megszüntette, a felperes 24/100-ad tulajdoni hányadát – házastársi közös vagyon megosztása jogcímén – 15.360.000 forint megváltási ár ellenében az I. rendű alperes tulajdonába adta.

[11] A felperes a s.-i ingatlan 40/100 tulajdoni hányadát házastársi közös vagyon jogcímén megszerezte, az I. rendű alperes tulajdoni hányada 60/100-ra módosul. Felhívta az illetékes földhivatalt a fenti 40/100-ad tulajdoni hányad felperes javára való bejegyzésére. Az ingatlanon fennálló közös tulajdont megszüntette, az I. rendű alperes 60/100-ad tulajdoni hányadát 13.170.000 forint megváltási ár ellenében – házastársi közös vagyon megosztása jogcímén – a felperes tulajdonába adta.

[12] Az I. rendű alperest kötelezte, hogy a fenti fizetési kötelezettségek egymásba történt beszámítása eredményeként fizessen meg a felperesnek 2.190.000 forint megváltási árkülönbözetet. A II. rendű alperest mindezek tűrésére kötelezte.

[13] A felek házastársi közös vagyoni ingóságai megosztása során az I. rendű alperest kötelezte 276.500 forint ingó értékkülönbözet megfizetésére.

[14] A teljeskörű elszámolás eredményeként az I. rendű alperes összesen 2.466.500 forint értékkülönbözetet köteles a felperesnek 60 napon belül megfizetni. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasította.

[15] Az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási eljárást folytatott le. Az ingatlannyilvántartási állapottal szemben előterjesztett felperesi igény (s.-i ingatlan) alapos. A Ptk. 4:37. § (1) bekezdése törvényi vélelmét az I. rendű alperes nem tudta megdönteni, különvagyont nem tudta bizonyítani. A Sz. utcai ingatlannál viszont az I. rendű alperes különvagyonra hivatkozása megalapozott volt: azt kétséget kizáróan bizonyította.

[16] A közös tulajdon megszüntetése mindkét tulajdonostárs érdeke, az ingatlanok megosztásánál a házastársak önálló ingatlanok kizárólagos tulajdonosaivá váltak.

[17] Az I. rendű alperesnek a viszontkerestében különböző jogcímeken előterjesztett kötelmi igénye alaptalan: a kártérítés jogcímét csak állította, de a jogalapot nem bizonyította, egyéb elszámolási igénye bizonyítatlan.

[18] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét részben megváltoztatta. A Sz. utcai ingatlant illetően a felperesi tulajdoni hányad elsőfokú bíróság által meghatározott mértékét (24/100) érintetlen hagyta, az alperes 20/100 tulajdoni hányada szerzési jogcímét különvagyonra módosította. Az I. rendű alperes a Sz. utcai ingatlan felperest illető 24/100-ad tulajdoni hányada magához váltása fejében járó 15.360.000 forint megváltási árat közös tulajdon megszüntetése jogcímén köteles megfizetni. A s.-i ingatlanra fizetendő megváltási ár összegét 13.395.000 forintra felemelte, megállapítva, hogy az az I. rendű alperest közös tulajdon megszüntetése jogcímén illeti meg. Felhívta az illetékes földhivatalokat a tulajdonjog átvezetésére.

[19] A felperes és az I. rendű alperes egymással szembeni fizetési kötelezettségei kölcsönös beszámítása eredményeképpen fennmaradó megváltási árkülönbözet összegét 1.965.000 forintra módosította, kötelezve az I. rendű alperest, hogy azt 60 napon belül fizesse meg a felperesnek.

[20] A másodfokú bíróság a felperes tulajdonába adta az ingó vagyonleltár 5. tételszámán belül 5 db szőnyeget 20.000 forintértékben, ezzel a felperes tulajdonába adott ingóságok összértékét 377.000 forintra módosította és kötelezte az I. rendű alperest, hogy 60 napon belül fizessen meg a felperesnek 272.000 forint ingó értékkülönbözetet; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[21] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az irányadó eljárási és anyagi jogi szabályokat helyesen alkalmazta, a peradatokat mérlegelő tevékenysége valamennyi pertárgy tekintetében megfelelt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésének: az helyes, következetes, okszerű és a bírói gyakorlatnak megfelelő volt. Ennek eredményeként az elsőfokú bíróság megalapozott, jogszerű ítéletet hozott, amelynek csak csekély mértékű megváltoztatására volt szükség, a bizonyítás kiegészítése miatt kismértékben módosítani kellett a s.-i ingatlannak az I. rendű alperest megillető megváltási ár összegét és ennek eredményeként a megváltási árak kölcsönös beszámítása után a felperest megillető megváltási árkülönbözetet. A Sz. utcai ingatlan esetében az ingatlannyilvántartásba bejegyzendő jogcímek, valamint a teljesítési határidő pontosítása volt szükséges.

[22] A Sz. utcai ingatlan vonatkozásában az I. rendű alperes kétséget kizáró módon bizonyította a különvagyoni szerzését tényét, ezért viszontkeresete e körben alapos volt. A másodfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozásokat (többlet tulajdonjog) viszontkereset-változtatásnak minősítette, amire a fellebbezési eljárásban nincs eljárásjogi lehetőség.

[23] Az igazságügyi szakértő már az ingatlan forgalmi értékének kalkulációjakor értékcsökkentő tényezőként vette figyelembe a gázrendszer aktuális állapotát, ezzel az I. rendű alperes által fizetendő megváltási árat lefelé térítette el.

[24] A közös tulajdon megszüntetésének időszerűségével és a megváltási ár esedékességével kapcsolatban a másodfokú bíróság rámutatott az előzményi eseményekre. A felek között egy, a lakáshasználatra, ezen keresztül a gyermekek életére és lojalítására is kiható, hosszútávú és következetes harc indult meg, amelyben az okozott fordulópontot, hogy 2018-ban a felperesnek új párkapcsolata lett, aki ettől kezdve fokozatosan feladata a közös lakásban meglévő pozícióit, majd a felek megkötötték a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását eredményező egyezséget. Mérlegelni kellett azt a tényt is, hogy a gyermekek lakáshasználata szempontjából csak a két kiskorú gyermek vehető figyelembe, akiknek az az érdekük, hogy a per és ezzel a tartósan bizonytalan helyzet lezáruljon. A teljesítés kapcsán kifejtette: a peres feleknek a hosszú ideje folyamatban lévő per alatt számolnia kellett fizetési kötelezettséggel. A peres eljárás során több egyezségi ajánlat merült fel, amiből levonható az I. rendű alperesnek a teljesítőképessége hiányára hivatkozása alaptalan volta. A közös tulajdon megszüntetésekor valamennyi fél méltányos érdekét szem előtt kell tartani, mindezekre figyelemmel az I. rendű alperes alkalmatlan időre alapított kérelme megalapozatlan.

[25] Az I. rendű alperes az igazságügyi ingatlanforgalmi szakvélemény kiegészítését a Sz. utcai ingatlan aktuális beköltözhető forgalmi értékre sem a fellebbezésében, sem a másodfokú eljárás során nem kérte, erre irányuló határozott bizonyítási indítványa nem volt, kizárólag a s.-i ingatlan tekintetében sérelmezte a szakértői vélemény pontatlanságát, amelyre nézve a másodfokú bíróság a bizonyítást kiegészítette és felhívta a szakértőt a megfelelő korrekció elvégzésére.

[26] A s.-i ingatlan tulajdonjogi rendezése körében az elsőfokú bíróság helyesen és megalapozottan rendelkezett. A házassági életközösség alatt szerzett vagyon esetén a törvény vélelemezzi annak közös vagyoni alvagyoni jellegét, amellyel szemben a különvagyonot kétséget kizáróan kell bizonyítani. A peradatok alapján a telekingatlan a felperes és az I. rendű alperes 1/4-3/4 arányú, a felépítmény pedig 1/2-1/2 arányú közös tulajdona. Az I. rendű alperes a különvagyonot nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani: édesanyjának ellentmondásoktól sem mentes tanúvallomását az egyéb objektív, okirati bizonyítékok nem támasztották alá. Nem volt figyelembe vehető az I. rendű alperes állítása szerinti, az építkezéskor ellentételezésként a munkát végző rokonainak átadott IZS Planéta 3. típusú motorkerékpár 500.000 forintértéke, mivel az I. rendű alperes az elsőfokú eljárásban annak elszámolására határozott kérelmet nem terjesztett elő.

[27] Nem alapos az I. rendű alperesnek a felperes értékcsökkenésben marasztalása érdekében előterjesztett másodlagos fellebbezése. A felek egymásnak ellentmondó nyilatkozatai alapján nem lehetett megállapítani, hogy az ingatlan eladása pontosan milyen okból hiúsult meg. Erre figyelemmel az I. rendű alperes által a felperessel szemben támasztott igény jogalapjában nem bizonyított. Ráadásul a szakértő ennek az ingatlan az esetében is értékcsökkentő tényezőként vette figyelembe az ingatlan állapotát.

[28] Az ingóságok megosztása körében az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel állapította meg az egyes ingóságok közös vagy különvagyon jellegét, ennek alapján a megosztásra kerülő vagyontárgyak körét és helyesen állapította meg azok birtokállapotát is. Az I. rendű alperes a fellebbezését az ingóságok megosztása vonatkozásában nem indokolta

meg, nem fejtette ki, hogy az egyes vagyontárgyak tekintetében pontosan milyen indokok alapján sérelmezte az elsőfokú bíróság döntését.

[29] A másodfokú bíróság az I. rendű alperes viszontkereseti kérelmeit alaptalannak, illetve tiltott keresethalmazatnak (gyermektartásdíj hátralék megfizetése, orvosi iratok kiadása) ítélte.

[30] Az I. rendű alperes több címen, összesen 1.335.141 forint megtérítésére irányuló viszontkeresete alaptalan, a használathoz kapcsolódó költségek felmerülésekor a felperes nem lakott a Sz. utcai ingatlanban, a tulajdoni hányadának megfelelően pedig fizette a lakás után a közös költséget.

[31] A 775.899 forint különböző eljárásokkal felmerülő költségtérítés megalapozatlan. Az I. rendű alperes saját maga döntött az általa kezdeményezett eljárások megindításáról, annak költségei kárigényként nem számolhatók el.

[32] Az 500.000 forint biztosítási összeg megfizetése körében abból kell kiindulni, hogy felek a biztosítási díjat a házassági életközösség alatt fizették, a közös vagyon törvényi védelme irányadó.

[33] Az 508.000 forint megbízási díj kártérítés címén történt megfizetése vonatkozásában az I. rendű alperes nem igazolta ennek az összegnek a megfizetését, továbbá azt sem bizonyította, hogy az ingatlan eladása a felperes magatartása folytán hiúsult meg, ezért hiányoznak a kártérítési felelősség megállapításának jogszabályi feltételei.

[34] Az A. úti bérleményre előterjesztett I. rendű alperesi viszontkereset alaptalan. Az alperes előadása - a 2017 májusában megkötött határozott idejű, 2018. május 15-ig tartó bérleti szerződést az I. rendű alperes munkáltatója a felperes közbenjárása, rágalmozó magatartása miatt mondta fel – bizonyítást nem nyert, ezzel szemben a peradatok alapján az volt megállapítható, hogy a bérleti jogviszony a határozott idő elteltével szűnt meg. Felróható magatartás hiányában a kártérítés törvényi feltételei nem valósultak meg.

[35] A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság perköltséget megállapító rendelkezési minden megfelelnek a jogszabálynak és a pernyertesség, pervesztesség arányának, amely alapján a felperest és az I. rendű alperest – a felperes által előlegezett szakértői díj egyenlő arányú megosztása mellett – jogszabálysértés nélkül kötelezte a saját költségeik viselésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[36] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat, másodlagosan a viszontkeresete szerinti ítélet meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe azokat az erkölcsi és etikai alapvetéseket, amelyek jogi és anyagi összefüggésben vannak a konkrét jogvita eldöntésével és amelyek az I. rendű alperesnek és

gyermekének súlyos jogi és anyagi hátrányt okoznak. E körben jogszabálysértésként a Ptk. 1:2. §, 1:3. §, 1:4. § és 1:5. §-ára hivatkozott. A Pp. 155/B. §-ára hivatkozással az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet is tett, amelyben a Ptk. 4:160. § (1) bekezdése és 5:54. § (1) bekezdése Alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte.

[37] A Sz. utcai ingatlan tulajdonjogi helyzete megállapításánál az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon, kirívóan okszerűtlenül értékelték a bizonyítékokat és sértették meg ezzel a Ptk. 4:38. § (1) bekezdését is. Felülvizsgálati kérelmében részletesen levezette azokat a körülményeket, amelyek az ingatlan viszontkeresetében állított tulajdoni hányadának különvagyonni jellegét bizonyítják.

[38] A s.-i ingatlanra ugyanezen jogszabálysértésekre hivatkozásokkal állította, hogy mind a telek, mint a felépítmény a különvagyon. A bíróság a megismételt eljárásban folytasson le bizonyítást arra, hogy a felperesnek ebben az időszakban nem volt olyan jövedelme, amellyel a vételárhoz, a munkálatokhoz hozzájárult volna. Állította, hogy a Ptk. 4:60. §-ába ütköző módon nem vették figyelembe az eljáró bíróságok azt az 20%-os állapotromlást, ami a felperes magatartására vezethető vissza és így a terhére kell értékelni a 3.405.240 forint értékcsökkenést.

[39] Az I. rendű alperes jogszabálysértőnek találta a közös tulajdon megszüntetésének módját, e körben a Ptk. 5:83. § (2) bekezdésére hivatkozott jogszabálysértésként. Állította, hogy a jogerős ítélet a Kúria Pfv.20.314/2020/8. számú határozatában kifejtett jogértelmezéstől is eltér. Az I. rendű alperes szerint a felperes visszaélés-szerűen gyakorolta a jogait, a peres eljárással egyszerre akarta elvenni a közös gyermekektől a lakóhelyüket és a pihenőhelyüket is.

[40] Az ingóságokat illetően az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon nem vették figyelembe, és az ítéletükben nem értékelték az I. rendű alperes által az elsőfokú eljárás során előadott, és bizonyított tényeket.

[41] A Sz. utcai ingatlan költségei körében sérelmezte a Ptk. 5:75. §-ának és a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény 24. § (1) bekezdésének megsértését. Ezek alapján a felperesnek a közös tulajdonú ingatlan fenntartási költségeihez tulajdoni hányadának arányában kellett volna hozzájárulnia.

[42] Az I. rendű alperes szerint, a felperes az 1.000.000 forint összegű hátralékos gyermektartásdíjat nem a gyermekekre költötte, pedig azt a gyermek indokolt szükségleteire lett volna köteles fordítani. E körben jogszabálysértésként konkrét jogszabályhelyet nem jelölt meg.

[43] Fenntartotta, hogy az cím⁷ alatti lakás bérleti jogviszonya a felperes magatartása miatt szűnt meg, ezzel megszűnt annak lehetősége is, hogy elővásárlási jogát gyakorolja. a felperes miatt 100.000.000 forint értékű vagyontól esett el.

[44] Az I. rendű alperes szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő módon utasította el az orvosi iratok kiadása iránti viszontkereseti kérelmét, e körben jogszabálysértésként a Ptk. 4:152. §-ára, 4:167. §-ára és 4:173. §-ára hivatkozott.

[45] Az I. rendű alperes szerint jogszabálysértő a jogerős ítéletnek az I. rendű viszontkereseti kérelemnek a felperes magatartása miatt indított egyéb eljárásokkal okozott költség megfizetése iránti része is. E körben konkrét jogszabályhelyet, jogszabálysértésként nem jelölt meg.

[46] Az életbiztosítással kapcsolatos 500.000 forint megfizetésére vonatkozó viszontkereseti kérelmének elutasítását is sérelmezte, azt jogszabálysértőnek találta.

[47] Az I. rendű alperes szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon utasították el az O. I. Kft. megbízott felé a felperes hozzáállása miatt elmaradt ingatlan adásvétel kapcsán az I. rendű alperes által megfizetett 508.000 forint kártérítési igényét is.

[48] Az I. rendű alperes a jogerős ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit is támadta, a pertárgyérték összesített összegét tekintve az I. rendű alperes pernyertessége sokkal nagyobb, így a felperesnek kellett volna viselni az első és másodfokú perköltséget.

[49] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében részletesen és alaposan megjelölte az első és másodfokú bíróság ítéletének azokat a mondatait, amelyek a bizonyítékok téves értékelését támasztják alá.

[50] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[51] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[52] A Kúria először az I. rendű alperes Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti kérelméről határozott [Pp. 155/B. § (3) bekezdés].

[53] A Pp. 155/B. § (2) bekezdésében a fél részére biztosított eljárási lehetőség nem köti a bíróságot, az a bírónak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontján és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv. 25.) §-án alapuló szuverén döntése. A bíróság akkor kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, amikor az a meggyőződése alakul ki, hogy az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenes. Erre utal az is, hogy nem felel meg az alkotmánybírói eljárásban az indítvánnyal (bírói kezdeményezéssel) szemben támasztott törvényi követelménynek, ha az eljáró bíróságnak pusztán utal arra, amit a fél a keresetében, vagy az eljárás során a jogszabály alkotmányellenességével kapcsolatban felhozott [3058/2015. (III. 31.) AB végzés], hanem az eljáró bírónak önálló érvet kell szolgáltatni arra vonatkozóan, hogy az alkalmazandó jogszabályt milyen indokok

alapján tartja alkotmányellenesnek. A Kúria sem a Ptk. 4:60. § (1) bekezdése és 5:84. § (1) bekezdése tartalmának, sem az azt követő kúriai joggyakorlata alapján nem találta megállapíthatónak az I. rendű alperes indítványában foglaltakat, mivel a hivatkozott rendelkezések egyértelműen szabályozzák a közös vagyoni hányad értékének és kiadásának, valamint a közös tulajdon megszüntetésének szempontjait, azok a peres felek anyagi és eljárási jogai tekintetében semmilyen hátrányos megkülönböztetést nem tartalmaznak. A Kúria mindezekre figyelemmel az I. rendű alperes indítványát elutasította.

[54] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

[55] Az I. rendű alperes több anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésre alapítva terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmét.

[56] A felülvizsgálat nem a per folytatása, nem egyfajta harmadfokú eljárás, hanem szigorú eljárásjogi szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat, melynek tárgya a másodfokon jogerőre emelkedett ítélet. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmének az előfokú ítélet jogszabálysértése körében előadott hivatkozásait. Az elsőfokú ítélet esetleges jogszabálysértéseit – erre irányuló fellebbezés alapján – a másodfokú bíróság orvosolhatja, a felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag annak vizsgálata lehet, hogy a másodfokú bíróság ennek a kötelezettségének megfelelően tett-e eleget.

[57] A Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül, azaz a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős határozatnak a felülvizsgálati kérelem keretei közötti felülbírálata. A Pp. 272. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja szerinti jogértelmezésre is – a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit.

[58] A Kúria a konkrétan megjelölt megsértett jogszabályhely hiányában érdemben nem vizsgálhatta a felülvizsgálati kérelemnek az ingóságokra (felülvizsgálati kérelem VI. pont), a gyermektartásdíj visszafizetésére (felülvizsgálati kérelem VIII. pont), az cím7 alatti bérleményre (felülvizsgálati kérelem IX. pont), az életbiztosításra (felülvizsgálati kérelem XII. pont), az I. P. Kft.-nek megfizetett összegre (felülvizsgálati kérelem XIII. pont), valamint a perköltségre vonatkozó XIV. pontjait.

[59] A Kúria a Sz. utcai ingatlan tulajdonjogával kapcsolatos érvelést nem vizsgálta. Az elsőfokú eljárásban a bíróság az I. rendű alperes keresetének helyt adott, a másodfokú bíróság

a fellebbezésben előterjesztett viszontkereset kiterjesztést keretesetmódosításnak minősítette és érdemben nem vizsgálta az elsőfokú határozatot (mivel az I. rendű alperes a megítélt 20/100 tulajdoni hányadot értelemszerűen nem sérelmezte). Az I. rendű alperes érvelése a fellebbezésben előterjesztett viszontkeresetre vonatkozott. A megjelölt eljárási jogszabályhely [Pp. 206. § (1) bekezdés] a jogerős határozat jogi okfejtésével tartalmi összefüggésben nem áll.

[60] A megjelölt megsértett jogszabályhely és kifejtett jogi érvelés között ok-okozati összefüggésnek kell fennállnia. Az I. rendű alperes a gyermekek orvosi iratai kiadására előterjesztett viszontkeresti kérelmének elutasítását anyagi jogi jogszabályhelyekre alapítva sérelmezte, a jogerős ítélet viszont azt eljárásjogi okból (tiltott keresethalmazat) utasította el. A jogerős ítélet e részében az I. rendű alperes által sérelmezett anyagi jogi jogszabályhelyek alkalmazása fel sem merült, az oksági összefüggés nem állapítható meg.

[61] A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A Kúria elfogadta a jogerős ítélet jogkövetkeztetéseit, a helyes indokolást nem ismétli meg.

[62] Az I. rendű alperes hangsúlyozottan hivatkozott a Ptk. alapelvei megsértésére [Ptk. 1:2. § 1:3. §, 1:4.§, 1:5. §]. A jogszabálysértést megalapozó jogi érvelése tartalmilag a gyermek érdekei mellőzésével az I. rendű alperes (valamint a gyermekek) jogi és anyagi sérelmeit sorolta fel.

[63] A Ptk. alapelvei az alanyi jogok szabad gyakorlásának elvére alapítottan generálklauzulák, és csak akkor alkalmazhatók, ha a tényállás egyéb, a jogvitára irányadó konkrét jogi norma alapján nem bírálható el.

[64] Az alapelvek a polgári jogi jogviszonyokban részt vevők felé az alapvető magatartási elvárásokat, a jogügyleti eljárás általános elveit fogalmazza meg, amit a Ptk. Negyedik Könyve a családjogi jogviszonyokra külön és önállóan specializál. Értelemszerűen a családjogi könyv alapelvei között található a kiskorú gyermek mindenekfelett álló érdeke, amely minden, őt érintő jogviszonyban általánosan irányadó zsinórmérték. Az egyéb polgári jogi jogviszonyokban ugyanis (pl. a gazdasági társaságokról szóló Harmadik Könyv, vagy a kötelmi jogviszonyokról szóló Hatodik könyv) a kiskorú gyermek érdeke – konkrét törvényi előírás hiányában - a jogviszony szempontjából nem releváns.

[65] A családjogi jogviszonyban a házastársak között a törvény a felekre (a kiskorú gyermek alapvető érdeke mellett) megadja az elvárható magatartás általános mércéjét: a házassági életközösség alatt az együttműködési és támogatási kötelezettség (Ptk. 4:24. §), a közös és önálló döntés (Ptk. 4:25. §). A házastársaktól elvárható, hogy a család gyarapodása érdekében érdekeiket összehangolják, egymással együttműködve a család közös érdekét szem előtt tartva járjanak el.

[66] Az életközösség megszűnése után a házastársak vagyoni viszonyait szerződéssel rendezhetik, amelyben a közös vagyont (a szerződésben nem mindig megjelenített motiváció miatt) a törvény előírásaitól eltérően oszthatják meg, közös akarattal eltérhetnek például az egyenlő jutótól is. A megállapodás hiányában viszont az egyik házastárs bírósághoz fordulása

- mint Alaptörvény szerinti jog [Alaptörvény XXXVIII. cikk (1) bekezdés] - nem értelmezhető a Ptk. alapelveivel ellentétes, azt megsértő magatartásként, a közös vagyon megosztása iránti igény nem azonosítható a joggal való visszaéléssel, a megosztáson belül az érdekérvényesítés a jóhiszeműség és tisztességes eljárással, illetve az elvárható magatartással. Önmagában az, hogy a volt házastársak a közös vagyon körében, az arról való rendelkezésben, annak megosztási módjában nem értenek egyet, a Ptk. alapelveit automatikusan nem sértheti. A Ptk. meghatározza a közös vagyon-különvagyont körét (Ptk. 4:37. § - 38. §), a megosztás módját és elveit (Ptk. 4:57. § - 4:62. §), tehát a felek megállapodása hiányában a bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását követően – amelyben mindkét fél előadhatja állításait és előterjesztheti a bizonyítékait – fog a megosztás konkrét módjáról és köréről rendelkezni.

[67] A közös vagyon megosztása a volt házastársak egymás közötti belső, a vagyoni viszonyaikra vonatkozó végleges rendezés. Ez a felek vagyoni elszámolása, amely során még a kiskorú gyermek érdeke alapelveire hivatkozással sem lehet egyes törvényi előírástól eltérni: pl. a gyermekek száma nem módosíthatja (szerződés eltérő rendelkezése hiányában) a házastársak egyenlő arányú szerzésének tényét [Ptk. 4:37. § (3) bekezdés]. A kiskorú gyermek érdeke a vagyoni elszámolást kivételesen érinti: a gyermek érdeke a megosztás módjánál a közös tulajdon megszüntetésekor, illetve a lakáshasználat rendezésénél érvényesülhet [Ptk. 4:80. § (4) bekezdés, Ptk. 4:81. § (4) bekezdés].

[68] A fentiek alapján az I. rendű alperesnek a Ptk. alapelvei megsértésére hivatkozása megalapozatlan.

[69] A házastársak teljes vagyonán belül a különvagyont a törvény által elismert és dologi jogilag elkülönült alvagyont. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a közös vagyon és a különvagyont dologi jogi elismerése és védelemben részesítése a bizonyítási teher szempontjából határolható el: a törvényes vagyoni jogi rendszer a közös vagyon törvényi védelme deklarálásával a közös vagyont részesíti elsőbbségben. Az anyagi jogi védelem alapján a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a különvagyont állító felet terheli a vagyontárgy alvagyoni jellegének kétséget kizáró bizonyítási kötelezettsége.

[70] Az I. rendű alperes sérelmezte a Ptk. 4: 38. § (1) bekezdése megsértését. Az anyagi jog a különvagyont fenti, törvényi elismerését rögzíti (nem tartozik a házastársak közös vagyonába), az viszont, hogy – a másik fél vitatása miatt - egyes vagyontárgy közös- vagy különvagyonnak minősülnek-e, a bizonyítékok mérlegelésének eredménye. A különvagyont anyagi jogi elismerése nem sérül azzal, hogy a bíróság egyes vagyontárgyak alvagyoni jellegét a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként határozza meg.

[71] Az I. rendű alperes állította a s.-i ingatlan különvagyoni jellegét, a bizonyítás kötelezettsége – a közös vagyon védelmével szemben - őt terhelte. Az I. rendű alperes hangsúlyozottan azt sérelmezte, hogy édesanyja tanúvallomását a bíróság a Sz. utcai ingatlannál elfogadta, ezzel szemben a s.-i ingatlannál ellentmondásosnak minősítette.

[72] A különvagyont kétséget kizáró bizonyítási kötelezettségéből következően az ellenérdekű fél tagadásával szemben a bizonyítottaságot általában nem alapozhatja meg a fél személyes nyilatkozata vagy a vele érzelmi, rokoni kapcsolatban álló tanúk vallomása.

Kétségtelen, hogy hosszú évek távlatából a készpénz (szülői ajándék) meglétének igazolása okirati bizonyítékok vagy közvetlen tudomással bíró tanúk vallomása hiányában komoly bizonyítási nehézséget jelent, ez azonban éppen a közös vagy vélelme alapján egyik fél javára/terhére sem értékelhető (Kúria Pfv.II.20.313/2018., Kúria Pfv.II.20.475/2021/4.). Ebből következően a bíróság a fenti tanúk vallomását is az egyéb bizonyítékokkal összhangban kell, hogy értékelje.

[73] Nem fogadható el az I. rendű alperes azon érvelése, hogy az egyik ingatlant érintően az édesanyja tanúvallomásával bizonyított különvagyon automatikusan különvagyon eredményez az édesanyja tanúvallomás alapján a másik ingatlant illetően is. A bíróság ugyanis a vagyontárgyak tulajdoni helyzetét külön-külön és önállóan vizsgálja és az arra vonatkozó bizonyítékokat értékeli. Önmagában az, hogy a jogerős ítélet (egyezően az elsőfokú ítélettel) a s.-i ingatlannál az I. rendű alperes édesanyjának tanúvallomását a per egyéb adataival összhangban értelmezve a különvagyonot kétséget kizáróan bizonyítottnak nem ítélte, az eljárásjogi jogszabályhely megsértését még nem alapozza meg.

[74] A Kúria következetes joggyakorlata alapján nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011. megjelent: BH2013. 119.).

[75] A fentiek alapján a jogerős ítélet iratellenesnek, kirívóan okszerűtlennek, logikátlanak nem minősül, az egyes bizonyítékokból a jogerős ítélet szerinti elbírálás következik, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése nem állapítható meg.

[76] A jogerős ítélet nem sérti a Ptk. 5:83. § (2) bekezdését). Az I. rendű alperes az alkalmatlan időre hivatkozással kérte (a házastársi közös vagyon megosztásán belül) a közös tulajdon megszüntetése iránti kérelem elutasítását.

[77] A Ptk. 5:83. § (1) bekezdése a közös tulajdon megszüntetésének követelhetőségét általánosan deklarálja. Az általános szabály automatizmusát a (2) bekezdésben rögzített alkalmatlan idő jogi fogalma szűkíti és lehetőséget ad az egyedi körülmények értékelésére. A Ptk. különböző (egyedi) körülmények absztrakt normatív megfogalmazására és közvetítésére egy általános, az ítélkezési gyakorlat által tartalommal megtöltendő szabályt rögzített: a Ptk. 5:83. § (3) bekezdése az alkalmatlan idő jogi fogalmával tette lehetővé, hogy a közös tulajdon megszüntetését ellenző tulajdonostárs a kifogásait előterjessze. Az ingatlan közös tulajdonának megszüntetése egyes kérdéseiről szóló 1/2017. (IX.11.) PK vélemény 4. pontja szerint az „alkalmatlan idő” kifogására csak időlegesen fennálló, azaz belátható időn belül megszűnő körülmények kivételesen adhatnak alapot. Ilyen lehet a felektől független körülmény: instabil piaci viszonyok, kialakulatlan használat, de akár az is, hogy a bíróság nem talál az adott helyzetben észszerűen alkalmazható megszüntetési módot. Megalapozhatják szubjektív jellegű, a felek személyéhez kapcsolódó okok is, pl. szociális körülmények vagy családvédelmi szempontok.

[78] Az I. rendű alperes az alkalmatlan idő alátámasztásául a gyermekek érdekeire hivatkozott (megfosztja őket a lakhatástól, a pihenéstől). A korábban kifejtettek alapján a

kiskorú gyermekek érdeke a házastársak vagyoni viszonyai felszámolásánál csak kivételesen érvényesíthető, nincs azonban akadálya annak, hogy az alkalmatlan idő bizonyításánál a fél családvédelmi szempontként ezzel érveljen. Az érvelése azonban az alkalmatlan idő bizonyítottságát nem alapozza meg. A gyermekek lakhatása biztosított, a perben fel sem merült, hogy elhelyezésük körülményei ne lennének megfelelőek. A gyermekek s.-i ingatlant nyaralóként való használata családvédelmi szempontnak nem minősíthető, hangsúlyosabban értékelendő a felperes lakhatásának megoldása.

[79] Az I. rendű alperes állította, hogy a jogerős ítélet eltér a Kúria Pfv.20.314/2020/8 számú precedenshatározatától. A hivatkozott ügyben a közös tulajdon megszüntetésénél az elsőfokú bíróság a bentlakó házastársat kötelezte a kiköltözésre, a jogerős ítélet meghozatala előtt viszont a kiskorú gyermekek szülői felügyeletére a bennlakó (és kiköltözésre kötelezett) szülőt jogosították fel. A jogerős ítélet a közös tulajdon megszüntetését ezért alkalmatlan időre tekintettel elutasította, mivel a gyermekek lakhatásának biztosítása kiemelt szempontként értékelhető, a közös tulajdon megszüntetése esetén viszont lakhatásuk megoldatlanná válna. A Kúria határozatában a jogerős ítélet érvelését elfogadta, és rámutatott arra, hogy az alkalmatlan időre hivatkozást nem alapozza meg, ha a közös tulajdon megszüntetését akadályozó körülmények tartósan vagy állandóan fennállnak: az időleges, belátható időn belül megszűnő körülmények viszont alapot adhatnak a kereset elutasítására [Kúria ítélet 42. pont]. Az ügyben a kisebb gyermek nagykorúvá válása miatt a közös tulajdon megszüntetését csak időlegesen fennálló belátható időn belül megszűnő körülmény akadályozza.

[80] A jelen ügyben – visszautalva a [78] pontban kifejtettekre – a gyermekek lakhatása megoldatlansága fel sem merült, az eltérő tényállás miatt az ügyazonosság nem állapítható meg.

[81] Ugyancsak nem alapos a Sz. utcai ingatlannal kapcsolatos költségigény elutasításának sérelmezése. Az I. rendű alperes által feltüntetett anyagi jogi jogszabályhelyek a közös tulajdon fennállása esetén a tulajdonostársak költségviseléséről rendelkeznek. A jogerős ítélet – helyesen – az igényt a jogalap hiánya miatt utasította el. A perben nem vitatott tény volt, hogy a felperes az ingatlanból elköltözött, elköltözését követően az ingatlant nyilvánvalóan nem használta, ez pedig kizárja a használattal felmerülő költségek megfizetésére kötelezést. Peradat az is, hogy a közös költség tulajdonjoghoz kapcsolódó rá jutó részét fizette. A Kúria megjegyzi, hogy az I. rendű alperes igényéből logikailag az következne, hogy az adott ingatlanban életvitelszerűen nem lakó tulajdonostárs is köteles lenne az ingatlant használó fél használattal felmerült költségei megfizetésére (áram, víz, gázszolgáltatás), ami a hivatkozott anyagi jogi jogszabályokból sem vezethető le és teljes mértékben ellentétes a józan ésszel. A kiskorú gyermekek használatával összefüggő kiadások pedig a gyermektartásdíj mértékének megállapításánál a gyermekek indokolt szükségletei körében vehető figyelembe [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) pont].

[82] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[83] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes I. rendű alperes az Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes – figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, a felperes jog képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – felülvizsgálati eljárási költségének viselésére. Az I. rendű alperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

[84] A Kúria a döntését a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[85] A Kúria ítélete ellen a Pp. 271. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2024. október 1.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő